

VÁRI FÁBIÁN LÁSZLÓ

KÉPESLAPOK GENOVÁBÓL

***

Ma reggel pártában jön fel a nap,
felveszem én is ünnepi arcom.
Egy nőstény szellőcske bokámba kap,
sikong, s tovaíramlik a parton.
A Régi kikötő bulira készül,
az ifjak már tüzzel töltekeznek.
Csak szépítkezettek, tündéarcok,
dús öröme fel, ti tündértettek!

***

Bár lángszórók mohognak az ég alatt,
a szűk utcákban örök az árnyék.
Rám szemközt négy büszke maszáj halad:
Genova helyett Kenyában járnék?
A sarkon bizsu-kalmár fordul elé,
fogsorát villantja, magas a kedve,
s előttem a döner kebabos út
hűtő-mágnessel van kikövezeve.

***

A felhők alól megláttam a tengert –
csak úgy szikrázott rengeteg teste!
De színe, Istenem, akárcsak szemed,
hibátlan-kék és tiszta lehetne.
Ehelyett torzszülött szemétszigetté
verik a szennyet a hullámok össze.
Sirályok szállnak rá, s vágyakoznak
a fészekdajkáló part-meleg löszre.

***

Egy reggel majd csadorban kel fel a nap,
s arcunk rózsája akkor vált fehérre.
Felszisszen Kolumbusz a pálmák alatt.
Don Cristoforo, imához, térdre!
Megrázkódik a nagy monumentum,
az admirál' márványtérdei törnek...
S megindulnak az inka városok,
egünkre sötét nyilak röpülnek.

***

A kalibrált szájú próféták jelzik:
a pohárban ismét habzik az oldat,
és repülőszőnyeg-kötélékek
blokkolják körbe az uniós Holdat.
A vezér aztán a Földnek fordul,
s felzúg a radar-rengeteg erdő.
Ember, a földre! S te lóra, Uram,
ha még hiszed, hogy országod eljő!

SZELLEMBESZÉD

(Csontváry Zrínyi kirohanása c. festményéhez)

Írni, mint volt, ma ki lenne képes?
Az emléktár zárolt, a nyelv tehetetlen.
A látomás mannáján csak festők élnek,
kik közbenjárót fizetnek a mennyben.

Csontváry csöndjét feltörtem egyszer:
drámámmal küszködött már napok óta,
de vívótőr lett most az ecset kezében,
s színeit ész nélkül döfködté, szórta.

Odatett engem, mint holmi pojját
Szigetvár szomorú színpadára,
de hogy a holdat leszakíthassam,
a varázsigt már nem adta számba.

A pogányból dúsan dölt a mocsokszó –
bár sárkánytorokkal üvöltött volna!
Forogjon el már e nyomasztó szintér,
hadd következék a valódi torna!

Jézus Allahal jegyzéket váltott,
magzathalált halt így is a béke.
A mi Megváltónk magába roskadt,
s bánattal bámult öt nagy sebére.

Itt a köveknek is kínjai lesznek,
a bazalt visszaréved láva-korára,
a varjak a maguk módján temetnek,
de megpihenni, jaj, nem lelnek ágra.

A pokol ura már rohamot rendelt,
fegyenceit mind a vár ellen küldte,
a Halál a had élén dísztorokban
jön, s táncoltatja ménjét a kürtre.

Lendülnek mindjárt a boncsokos zászlók,
a szablyák vijjogva egymásnak esnek,
szépen ürülnek a megnyitott vénák,
a vasalt lólábak vérhabot vernek.

A Halál torkának ugrottam ottan,
de magát az ördög megsokszorozta.
Szerecsenjei kordonba fogták,
kölykeivel kelhettem csak birokra.

Szívekbe szaladt, belek közt viháncolt,
csattogva csonkolt a jó damaszt penge,
ám villant s robbant valami szemközt,
s én megérkeztem a totális csendbe.

Kisboldogasszony maga jött értem –
láncon acsargott még csak az este.
Megmosta tündöklő lábát a vérben,
fejem izsóppal bélelt kosárba tette.

A lenyugvó nap még visszahanyatlott,
s nyugtázhatta: már gyolcsban a lelkem.
Felleg rogyott az üszkös romokra,
de én már Uramban békére leltem...

Magyarjaim, ha felemlegettek
úgy négyszázötven esztendőök múltán,
legyetek résen. Új áfiummal:
kolduló haddal vonul fel a szultán.

A SZITAKÖTŐ

Rokkant fűz borul a folyóra,
vízen landol a szikkadt levél.
Maga a csónak és a vitorla,
lengé lelkével bajmol a szél.

Kék szitakötő száll a levélre,
precízen ölö kis légi vadász.
Ha szúnyog, apró legyecské lennék,
látására kitörne a frász.

Nyugi, nyugton az öldöklő ösztön.
A potrohvéig kényesen alámerül,
hogy a petéknek ágyat keressen,
s árad a derű már féktelenül.

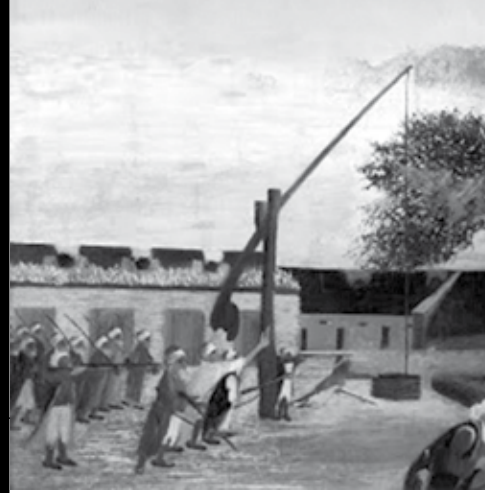
De megfeneklik a pille csónak,
mint ama bárka a bazalthegyben.
Utasa felszáll, így látja jónak,
nem köti ígérét, engedelem.

Csak az embernek mérve az útja,
kordában nyelve, pályván szíve.
Mentsége, hogy még megvan a lelke,
s küldheti vágyainak elibe.

Ősz a tavasszal nem jöhet össze:
köztük a nyár meg köztük a tél.
Balga alapoz házat a löszre,
s szerelme lázában félrebeszél.

Lám, mily eszelöst gondolok én is:
óhajtom vissza a szitakötőt.
Tündéri párja hogyan lehetnék,
át hogy verhetném e ribanc időt?

Csontváry:
Zrínyi
kirohanása,
1903

MEGKÉSETT VALLOMÁS

Feleségemnek

Midőn még szerelemképes voltam,
s öleltük egymást inszakadásig,
belsődben boldogan barangoltam,
nem készült helyedre még az a Másik.
Szerettelek szőnyegen, széken,
kádiban, megroppant gerincű ágyon,
aztán a legforróbb nyár szívében
bolondos, budai éjszakákon.

S amikor sikolyodra a lombok
bódulatukból felriadtak,
akkor indult be aprócska szíve
képemre formált kisfiadnak.
Hanem a lombok árulók lettek,
eleve annak lettek teremtvé:
lerázták magukról a friss zöldet,
esendő sárgát vettek helyette.

Te öröközödnék születélt, annak
árnyalatait raktad magadra,
te kikeletet jeleztél folyton –
megtagadtalak mégis tavaszra.
Lehet, a föld rendült meg alattam,
vagy hogy tán idegen napba néztem,
s aki e szép napot támasztotta,
hattyú képében el is jött értem.

Ej, hisz nem úgy volt. Egy pöre angyal
mellkasomba nyúlt pusztá kézzel,
madárnyi szívemet kezembe adta,
hogy kettőzzem meg még akkor éjjel.
A delírium tán el sem eresztett.
Kábán köszöntött rám a reggel,
ám azt a képtelen végjátékot
álmában is kerülje az ember.

Mert mintha trónjához láncolt volna
valami barbár szerelem-isten,
aki csak okáda rám a rontást,
hogy azon helyben elveszítsen.
Magamhoz tértem, de a férfierőm...
Vétkeim felmérték... Ez lett az ára.
Hogy kereszténynek is hitvány lettem,
bocsásd meg, örök asszonyom, Klára!

Szemadám madarai
közül a vörös fogoly
a műcsarnoki
kiállításon, 2016,
részlet

KÉT MADÁRMÍTOSZ

(Szemadám György madarai)

A MADÁRISTEN FIA

Harmadfű csikó koromban egyszer
a turáni sikon vagy Pohjolában
az enyéimtől elkódorogva
rejtelmes vizekre vitt a lábam
a napkorong már ereszkedőben
vörösből visszaváltott ezüstre
a tótest tán ettől megborzongott
megemelkedett sötétlő tükre

egy felszálló madár zúzta széjjel
nyugalmát felhőnyi volt szárnya
az eget illendően megkerülte
s ránehezült az alkonyló tájra
nyomában suhogó kék nyalábok
vörös lidércek keletkeztek
szeme átható reflektorában
a démonok láthatókká lettek

a teremtet világ delejezetten
bámult a látvány galléron fogta
s az embertől érintetlen tájon
felsusogott a bizalom bokra
s amint arccal a földnek fordul
óriáskócsag leszállni készült
két lábra állva fogadtam volna
de szemem két ablaka elsötétült

ám szíve szívemmel összedobbant
s én hozzája hasonlóná lettem
mire havait az ég leszórta
finom tollpíhék lepték a testem
iszonyú módon megéheztem ő
mellkasát feltépve etetni kezdett
a madáristen fia volt mondom
a teremtmények között a legszebb.

A HOLDMADÁR

Az elfajzott ember nem tud repülni
lassan már lelke is földönfutó
elméje kihagy a vére szunnyad
kristállyá épül szemében a só

hanem amikor lepihen végre
de zsbongó aggyal nem alhat el
a holdmadár halkán beoson érte
s keblébe idegen lelket lehel

ő emeli már megfáradt testét
nyílnak előtte a téglafalak
a vityebszki éjben lebegett így
ama bozontos Chagall-alak

elhúzza a kémények sűrűjében
a tornyok baglyaihoz beköszön
s csodájára hogy visszahognak
bimbót bont arcán a gyermeköröm

s előző életét kezdi lapozni
szárnyas lény volt ő is valaha
járta a tengert Afrika földjét
s ha verte a vágy csak egyre haza

de szakadozik a közvetítés
az álomszolgáltatás most marad el
az emberi lény leszáll az ágyról
csordultig a hólyag mennie kell

a holdmadár figyelme bicsaklik
karmából a kavics messze gurul
elrúgja magát a való világtól
keservvel krúgatva visszavonul

holdanyja mindéig hazavárja
a kudarcra szép álorca kerül
s ha felsír az ember néhai párja
emlékek fátyla mögé menekül.

FOGYÓ HOLD

Tegnap még voltam valaki,
holnap tán ismét az leszek.
Ma még csak hadd rakódjanak
lépteimre a levelek.

Ma még lehetnék büszke is.
Okkal gondolom: volt mire.
Biztosan áll, még nem ropog
bánatom barna boltive.

Csak árnyékom gyengélkedik –
lábra kéne már kapnia –,
és éjszakáim dúlt szívét
gyötri az aritmia.

Rávaló gyógyírt hol lelek,
merre a nagy mennyég alatt?
A pásztorlány is elindult,
s szépsége szerteszt szaladt.

Terelgetném én boldogan
a báránycák kiseded hadát,
ha szívem, e renyhe, lomha
megemberelné magát.

Aki ölelni képtelen,
előbb, vagy utóbb ölni fog.
Karmot ereszt, állkapcsában
éles gyilokká nő a fog.

A penna papírosba mar,
a lista lassan összeáll.
A végrehajtó toporog –
tán máris tűzparancsra vár.

A fogyó hold öble felől
a pokol kutyáit hallani.
A halál szeme zöldre vált:
bizonyal indul valaki.

EGY VÉRBŐL

Babitsra hangolva

Hercegnő, lásd, lassan itt a tavasz,
s nem mozdul drága vénuszod vére.
Ki pezsdíthetné, most csupa panasz:
a szerelem angyalát baleset érte.
Szárnya romokban, kék szeme zárva,
zúzott tüdeje vért hörög folyton,
mellére kiül, borong a lélek,
nem érzi magát a tört testben otthon.

Esküszöm, mindent megteszek érte!
Megjönnek mindjárt a mentő drónok,
s éhező öled kincses kagylóját
nyitogathatják majd zsongító csókok.
E reménynek beint a diagnózis:
néhány hét, hónap... míg ember lesz újra.
de mi legyen már a szép szerelemmel?
Pendítetlen nem maradhat húrja.

Kerülget, simogat egy délceg szellő,
melled bimbaja szinte szétesattan,
de zöldről tilosra vált a szemed,
s a gavallér odébbáll máris riadtan.
A nap is cirógat, becézi bőröd,
ám egy lomb féltőn ernyőjét bontja.
Szépséged láttán csak sírni lehet:
a májusi felhő rád könnyeit ontja.

A tisztáson át egy őzbak iramlík,
de szagodra kapva megtorpan menten.
Álomszép sutája te leszel, Írisz,
csak ne iszonyodj, ó, drága szép szentem.
Alkalmazkodj inkább. Állj négykézlábra,
szemeid zárd be, s hadd essék bármi.
Szerelem s csoda – egy vérből valók,
s az őz – tán egy elátkozott királyfi.

FEKETE RÍMEK

Fekete péntek fekete ormán
roskad a nap le fekete formán
Kivégző osztag fekete horda
mind hazagyávul elkullog sorba
fekete munka fekete bére
fekete hattyú gyászt visel érte
fekete éjre fekete hajnal
fekete kakas fekete jajjal
áruló lélek fekete korma
bánatom fojtom fekete borba.

Fekete bűnnek fekete árán
fekete oltár újszülött bárány
fekete szemnek fekete üszke
fekete bojtár mire vagy büszke
fekete szívből áradó átok
fekete szájjal nem én kiáltok
fekete sarkon fekete céda
fekete keblén halok meg még ma
fekete szűznek feketült jonha
fekete bánat dőlj a karomba.

Fekete harang fekete délben
fekete fátyol fekete szélben
fekete ragya arcpirulásra
fekete özvegy végzetes nászra
fekete padon fekete vénék
fekete nyáltól romlik az ének
fekete földnek feketébb gyomra
fekete fenék tobzódna torra
hófehér galamb vár a kereszten
fekete lelkem hozzá eresztem.

Szurokfeketén ragyog a porhó
fürdeti fiát fekete holló
fekete század fekete óra
kiskacsa ne szállj fekete tóra
a legszebb szívben lándzsa nyilallik
fekete versből tüdővér habzik
fekete rímek hiába rínak
lágyabb poézis kellene írniak
fekete árnyam a föld beissza
csak a Megváltó öt sebe tiszta.

SZEPTEMBER VÉGÉN

Már rínak a völgyben a kerti virágok,
lelkükre a romlás, ím, rátelepült.
Ha látod köröttünk a való világot,
lásd negatívját is: a ninestelen úrt.
Nem vágyódhatsz el már a holdra sem innen,
ha van is ott élet, az nem emberi.
Bőgő citeráját viharra hangolja,
s az egeket megzengeti Valaki.

Ki lehetne más, mint a nagyságos Ördög,
ki farkával hozzá taktust is dobol?
Az induló élen vonul Covid úrnő,
s a kupákban máris megromlik a bor.
A szívújék sajdul, az élet iramlík.
Jöjj, Szeptember, ül az ölemben ide,
hogy maszkbá bugyolált orcával bukjak
két szép, kitakart kebled fölibe!

A francba a maszkot! Érezni akarlak,
a vírus meg húzzon jó anyjába vissza!
Bocsáss meg, Uram, talán nem a te dolgod,
teremtő két kezed ez ügyben tiszta,
de lobbizhatnál mégis valahol értünk,
hogy kihúznánk tavaszig bomlatlan aggyal.
Hadd készülődjék csak bebábozódva,
s tenyeredről szállhasson fel az Angyal.